

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-
PROFILAKTYCZNY**

**MŁODZIEŻOWEGO DOMU KULTURY
W CHEŁMIE**

NA ROK SZKOLNY 2023-2024

Chelm, wrzesień 2023 r.

Podstawa prawna:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).

Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1762 ze zm.).

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.).

Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).

Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.).

Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).

Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 276 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.
Statut Młodzieżowego Domu Kultury w Chełmie.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny powstał na podstawie wyników diagnozy przeprowadzonej w zakresie potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka. Diagnoza została dokonana za pomocą obserwacji, wywiadu oraz ankiet w środowisku uczniów, rodziców i nauczycieli. Program odpowiada na realne potrzeby, problemy i zagrożenia pojawiające się w placówce.

I. KONCEPCJA WYCHOWANIA

Wychowanie jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju przez:

- ukształtowanie prawego charakteru,
- zbudowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne,
- poznanie i przestrzeganie norm społecznych,
- budowanie postawy życzliwości i miłości do innych ludzi.

Podstawą wychowania jest wszechstronna pomoc stale udzielana wychowankowi w poznawaniu jego własnych, wrodzonych i niepowtarzalnych możliwości. Jest towarzyszeniem w rozwoju. Wychowanie obejmuje całego wychowanka: jego rozwój fizyczny, psychiczny, intelektualny i duchowy.

Rozwój człowieka odbywa się poprzez poznawanie otaczającego świata i siebie; coraz doskonalsze, pełniejsze i głębsze rozumienie natury, kultury oraz działanie nakierowane na dobro. Opieka dorosłych, kontakt z nimi i z grupą rówieśniczą nie tylko stymulują rozwój poznawczy, lecz przede wszystkim pomagają nadać poznaniem pewien porządek i ład.

Integralne wychowanie pomaga wychowankowi zbudować wewnątrz uporządkowany, zdrowy system wartości wspomagający samodzielność w dojrzałym działaniu i chroniący przed relatywizmem moralnym.

Wymaga to wspólnej pracy wszystkich podmiotów placówki – dyrekcji, nauczycieli, administracji, uczestników zajęć w następujących płaszczyznach:

1. Działania i sytuacje dydaktyczne oraz wychowawcze stwarzające warunki, aby uczeń mógł rozwijać się we wszystkich sferach swojego życia: intelektualnej, moralnej, społecznej i duchowej.

2. Osobowe kontakty między nauczycielem a uczestnikiem zajęć, które charakteryzują się:

- a) umiejętnościami interpersonalnymi: umiejętność słuchania, porozumiewania się, negocjowania,
- b) postawą nauczyciela, aby punktem wyjścia relacji z uczestnikiem zajęć były szacunek, życzliwość, zaufanie, a wychowanek stanowił cel wszystkich działań dydaktycznych i wychowawczych,
- c) tym, że podczas podejmowanych przez nauczyciela działań dydaktycznych i wychowawczych wychowanek:
 - może o sobie stanowić,
 - jest rozumiany – jego decyzje są rozpatrzone, brane pod uwagę,
 - szanuje się jego godność (nie poniża i nie obraża),
 - nie jest wykorzystywany jako środek do osiągnięcia celu,
 - bierze odpowiedzialność za swoje postępowanie i jego skutki.

Ustawa o systemie oświaty formułuje wprost, że nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki i w oparciu o nie należy formułować cele wychowania.

Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności i miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Zgodnie z tym:

Głównym celem wychowania w placówce jest zapewnienie warunków niezbędnych do wszechstronnego rozwoju, wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Wartości, którymi kierujemy się w naszej pracy z wychowankami:

MIŁOŚĆ, PRAWDA, ODPOWIEDZIALNOŚĆ I WYTRWAŁOŚĆ.

Ideal wychowanka to:

Świadomy i aktywny odbiorca kultury, który respektuje następujące wartości:

MIŁOŚĆ polegająca na:

- akceptowaniu drugiego człowieka takim, jakim jest,
- okazywaniu cierpliwości i zrozumienia oraz wsparcia w sytuacjach problematycznych,
- zrozumieniu wobec różnorodności poglądów,
- szacunku, wolności i godności osobistej swojej oraz innych ludzi,
- serdeczności w kontaktach międzyludzkich,
- umiejętności kompromisu w uwzględnianiu wspólnych stanowisk.

PRAWDA polegająca na:

- uczciwości i szczerości w postępowaniu wobec siebie i innych,
- obiektywizmie i sprawiedliwości ocen i formułowaniu sądów,
- zgodności wyznaczonych wartości z rzeczywistym postępowaniem,
- umiejętności samooceny.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ polegająca na:

- wypełnianiu zobowiązań wobec innych ludzi i wobec samego siebie,
- działaniu z przewidywaniem jego skutków,
- kształtowaniu umiejętności dokonywania właściwych wyborów.

WYTRWAŁOŚĆ polegająca na:

- konsekwencji i systematyczności w działaniu,
- cierpliwości i skuteczności w pokonywaniu trudności,
- opanowaniu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

II. DIAGNOZA SYTUACJI

Czynniki ryzyka na jakie mogą być narażeni uczestnicy zajęć MDK:

- agresywne zachowania;
- środki uzależniające (papierosy, alkohol, narkotyki);
- nadmierne korzystanie z internetu
- używanie wulgaryzmów;
- niska motywacja do nauki;
- przynależność do nieformalnych grup, w których normą są niewłaściwe postawy i zachowania;
- problemy rodzinne

Czynniki chroniące zwiększające odporność uczestników zajęć MDK na czynniki ryzyka:

- poczucie własnej wartości;
- wspierający styl opieki rodzicielskiej;
- posiadanie dobrej relacji z przynajmniej jedną zaufaną osobą
- cechy indywidualne (predyspozycje biologiczne, predyspozycje powstałe pod wpływem edukacji i wychowania)
- cechy rodziny
- otrzymanie „drugiej szansy”
- cechy społeczności lokalnej

III. STRATEGIA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNA

Celem działań podejmowanych w placówce jest minimalizowanie czynników ryzyka i zwiększenie oddziaływania czynników chroniących. W szczególności dotyczyć będą:

- ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego młodego, rozwijającego się uczestnika zajęć;
- pomoc w zdobyciu wiedzy o zagrożeniach mogących zakłócić jego prawidłowy rozwój;
- przygotowanie do dokonywania wyborów, w rezultacie których nie zaszkodzi ani sobie ani innym;
- ochrona przed agresją i uzależnieniami;
- poprawa komunikacji w relacjach nauczyciel- wychowanek, wychowanek- rodzic, wychowanek-wychowanek
- zapobieganie patologiom tj. agresji, przemocy, uzależnieniom
- promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

Będziemy działać w czterech obszarach realizując następujące treści:

1. Obszar zdrowie - edukacja zdrowotna

- zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych
- zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie
- ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego
- podejmowanie inicjatyw/działań w zakresie zachęcania i wspierania uczniów do rozwijania ich aktywności fizycznej
- kształtowanie świadomości ekologicznej. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne
- kształtowanie aktywności w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki
- rozwijanie tych cech indywidualnych dzieci, które mają wpływ na kształtowanie poczucia własnej wartości i wiary w swoje możliwości: umiejętność rozwiązywania problemów, panowanie nad emocjami i zachowaniami, odpowiedzialność za podejmowane decyzje oraz cech cenionych społecznie czyli asertywności i uczciwości

2. Obszar relacje – kształtowanie postaw społecznych

- wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu u wychowanków i uczniów stałych sprawności w czynieniu dobra, rzetelną diagnozę potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, realizację adekwatnego programu wychowawczo-profilaktycznego
- stwarzanie warunków do wzmacniania więzi pomiędzy dziećmi a rodzicami oraz pomiędzy wychowankami w placówce
- nawiązywanie współpracy ze społecznością lokalną
- budowanie efektywnej współpracy między nauczycielami, rodzicami, wychowankami i wszystkimi pracownikami placówki i położenie nacisku na sprawne przekazywanie informacji i życzliwą relację oraz odpowiednio reagować w sytuacji ryzyka
- kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł

- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych
- kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, zgodnej współpracy z innymi z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej
 - dbałość o język i kulturę wypowiedzi
- zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli członka społeczności MDK, rodziny i kraju
- rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, kształtowanie zaangażowania społecznego
- rozwiązywanie konfliktów i sporów
- reagowanie na zachowania ryzykowne poprzez budowanie poczucia troski i wsparcia, które będzie zachęcać wychowanków do zwracania się z trudnościami do pracowników placówki

3. Obszar kultura – wartości, normy i wzory zachowań

- organizowanie zajęć wspierających rozwój artystyczny, hobbistyczny, intelektualny, emocjonalny, sportowy, duchowy i społeczny
- stwarzanie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu, kształtowanie postawy uczestnictwa w kulturze, rozwijania zainteresowań
- stwarzanie nauczycielowi i wychowankowi warunków do twórczej pracy i samorozwoju (w tym: rozwijanie umiejętności metodycznych nauczycieli w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych)
- kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych i tradycji związanych z rodziną i społecznością lokalną
- kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji
- kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu oraz poszanowania innych kultur i tradycji
- określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym i lokalnym
- uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność
- kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z wybranymi wytworami kultury polskiej i światowej
- podtrzymywanie ciekawości poznawczej i rozwijanie kreatywności

4. Obszar bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

- zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych
 - przygotowanie do bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach i korzystania ze środków komunikacji
 - kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie
 - zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych
 - proponowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (wolnego od uzależnień)
 - uczenie mądrego korzystania z Internetu (w tym: kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych)
- Wszystkie nasze działania będą dostosowane do poziomu rozwoju psychofizycznego wychowanka-uczestnika zajęć placówki.

IV. METODY I FORMY PRACY - EFETY DZIAŁAŃ

1. Praca z wychowankiem

Formy działań:

- informacyjne: polegające na dostarczeniu adekwatnych informacji wychowankom, rodzicom i nauczycielom;
- edukacyjne: polegające na rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Wprowadzenie w świat wartości i trening umiejętności.
- alternatywne: polegające na zaspokajaniu ważnych potrzeb psychologicznych poprzez proponowanie różnorodnych działań o pozytywnym charakterze i angażowaniu w nie dzieci (uczestnictwo w zajęciach kół zainteresowań, imprezach masowych, projektach).

Metody pracy:

- dyskusja
- burza mózgów
- rozmowa indywidualna
- pogadanka
- inscenizacja
- twórczość plastyczna, techniczna i artystyczna
- treningi umiejętności
- symulacje
- warsztaty edukacyjne i profilaktyczne
- wycieczki tematyczne i turystyczno-krajoznawcze
- projekcje
- prezentacje
- spotkania z ciekawymi ludźmi

Efekty działań-sylwetka wychowanka

- wychowanek naszej placówki będzie przygotowany do świadomego uczestnictwa we współczesnej kulturze i sztuce
- dzięki uczestnictwu w zajęciach programowych i systematycznej pracy będzie potrafił rozwijać zainteresowania, szczególne uzdolnienia, doskonalić umiejętności oraz pogłębiać wiedzę z różnych dziedzin kultury i sztuki
- będzie przygotowany do samodzielnego rozwoju własnych zdolności oraz do publicznej prezentacji własnej twórczości

- wiedza i doświadczenie nabyte podczas zajęć w placówce pozwoli mu na poszanowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i innych kultur poczucia własnej tożsamości, w szczególności narodowej, etnicznej i językowej,

- będzie przygotowany do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz będzie wyróżniał się zaangażowaniem i działalnością w życiu kulturalnym swojego środowiska

- będzie posiadał podstawy wiedzy z zakresu różnych dziedzin kultury, sztuki, techniki

- nabędzie następujące umiejętności:

- pracy w zespole z zachowaniem własnej osobowości
- posługiwanie się różnymi technikami
- organizowania warsztatu pracy
- obserwacji otaczającego świata
- dbania o własne zdrowie i bezpieczeństwo
- nawiązywania kontaktów społecznych
- dokonywania właściwych wyborów
- kompromisu w uzgadnianiu wspólnych stanowisk
- słuchania i przekazywania myśli
- twórczego myślenia i rozwiązywania problemów

- w kontaktach z rówieśnikami będzie przejawiał następujące zachowania:

- uczciwość i szczerowość w postępowaniu wobec siebie i innych,
- obiektywizm i sprawiedliwość ocen i formułowanych sądów,
- zgodność wyznawanych wartości z rzeczywistym postępowaniem.
- wypełnianie zobowiązań wobec innych ludzi i wobec samego siebie,
- działanie z przewidywaniem jego skutków
- konsekwencja i systematyczność w działaniu,
- cierpliwość i skuteczność w pokonywaniu trudności,
- umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- okazywanie cierpliwości i zrozumienia oraz wsparcie w sytuacjach problemowych,
- tolerancja wobec różnorodności poglądów,
- poszanowanie wolności i godności osobistej swojej i innych ludzi,
- serdeczność w kontaktach międzyludzkich

2. Współpraca z rodzicami

Formy działań:

- funkcjonowanie Rady Rodziców
- udział rodziców w organizacji różnorodnych działań na terenie placówki
- udział rodziców w imprezach integracyjnych
- konsultacje i zebrania z rodzicami

- zajęcia otwarte, pokazy, prezentacje, wystawy, kiermasze
- poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne

Efekty działań:

- wzrost uczestnictwa rodziców (opiekunów prawnych) w życiu placówki
- poczucie odpowiedzialności i wpływu na edukację i wychowanie swoich dzieci
- wzmocnienie prawidłowych relacji dziecka z rodziną

3. Współpraca ze środowiskiem lokalnym

Formy działań:

- organizacja konkursów, prezentacji, wystaw, zajęć dla uczniów szkół i placówek oświatowych
- korzystanie z propozycji oraz bazy oferowanych przez instytucje kultury i stowarzyszenia
- realizowanie inwestycji i projektów edukacyjno-profilaktycznych we współpracy z samorządem miejskim
- organizacja koncertów, pokazów, wystaw oraz realizacja projektów na rzecz środowiska lokalnego

Efekty działań:

- wychowankowie są częścią społeczności lokalnej i utożsamiają się z jej wartościami
- wychowankowie są aktywnymi uczestnikami wydarzeń kulturalnych środowiska lokalnego
- potrafią współpracować z innymi na rzecz środowiska lokalnego

V. EWALUACJA

Ewaluacji podlegają następujące obszary:

- uwzględnienie potrzeb i możliwości rozwojowych wychowanka
- podnoszenie świadomości praw i obowiązków wychowanka
- współpraca z rodzicami
- współpraca ze środowiskiem lokalnym
- inne, wynikające z planu nadzoru pedagogicznego

Metody ewaluacji:

- ankiety
- wywiady
- rozmowy z rodzicami
- obserwacje
- analiza wytworów

Ewaluacja może być dokonywana po każdym roku szkolnym lub według potrzeb.

Szczegółowy plan pracy wychowawczo-profilaktycznej przygotowuje się w formie aneksu na każdy nowy rok szkolny.